

අක්ෂර මිත්‍රය.

මානවයා සතු ප්‍රබලතම සන්නිවේදන මාධ්‍යය වනුයේ භාෂාවයි. භාෂාවක් යනු, ශබ්ද සමූහයකි. මෙම ශබ්ද සංවිධිත ස්වභාවයකට මුඛින් පිටවන විට කථා ව්‍යවහාරය හෙවත් භාෂණය බිහි වේ. භාෂණය වන ශබ්ද ලේඛන ගත කිරීම සඳහා භාවිත කෙරෙන සංකේත සමූහය අක්ෂර යනුවෙන් හැඳින් වේ. සංස්කෘත භාෂාව ලේඛන ගත කිරීම සඳහා භාවිත කෙරෙන්නේ දේවනාගරී අක්ෂරමාලාවයි.

स्वर - 18

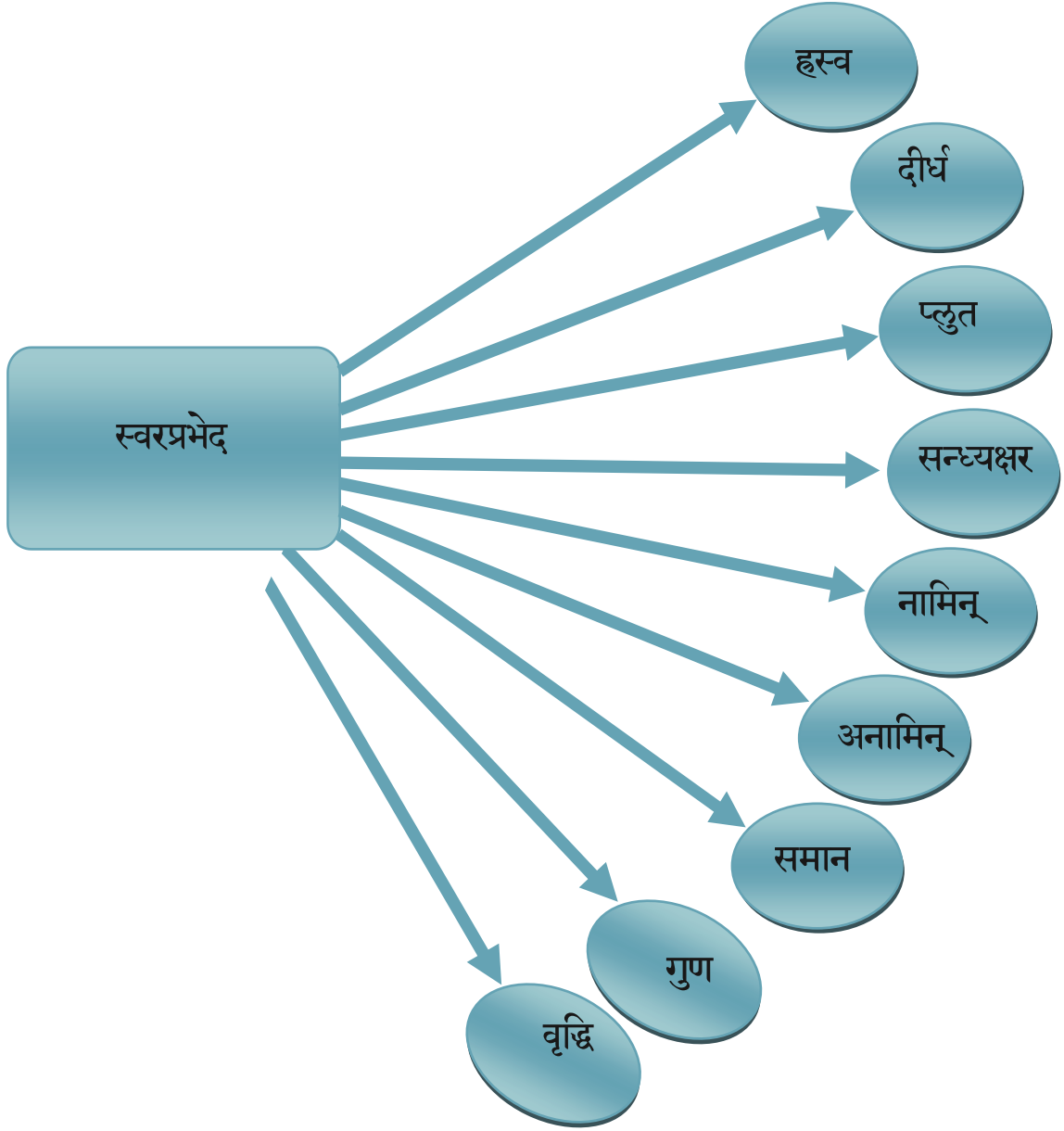
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ	ऌ	ॡ
ए	ऐ	ओ	औ						

व्यञ्जन - 36

क्	ख्	ग्	घ्	ङ्
च्	छ्	ज्	झ्	ञ्
ट्	ठ्	ड्	ढ्	ण्
त्	थ्	द्व	ध्व	न्
प्	फ्	ब्व	भ्व	म्
य्	व्व	र्र	ल्ल	
श्	ष्व	स्	ह्व	
अं	अः			

ස්වර ප්‍රභේද

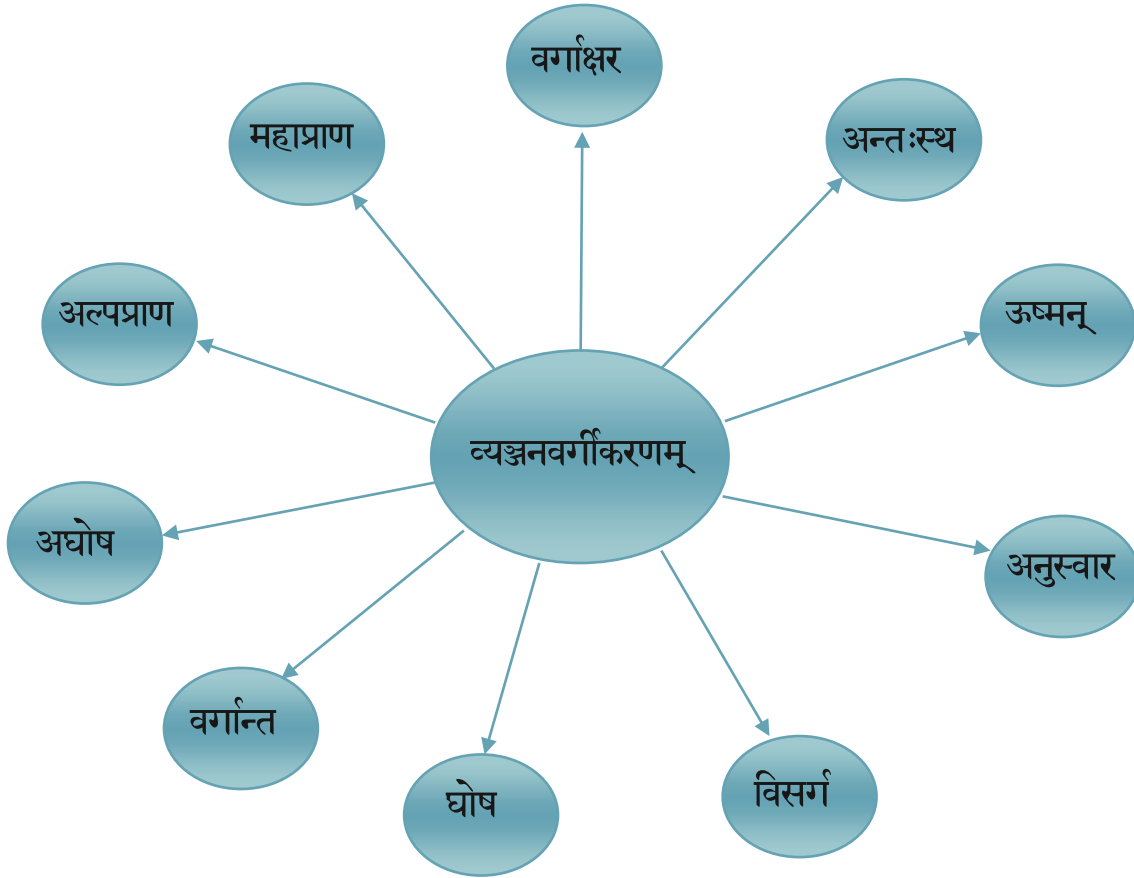
ස්වර යනු පණකුරු හෙවත් ප්‍රාණාක්ෂරයි. ස්වරාක්ෂර තනි ව උච්චාරණය කළ හැකි ය.

<p>හ්‍රස්ව</p>	<p>එක් මාත්‍රාවක් (කෙටි කාලයක්) තුළ උච්චාරණය කළ හැකි අකුරු හ්‍රස්ව නම් වේ. ඒවා 05 කි.</p> <p>अ इ उ ऋ लृ</p>	<p>एकमात्रो भवेद्भ्रस्वो द्विमात्रो दीर्घ उच्यते । त्रिमात्रस्तु प्लुतो ज्ञेयो व्यञ्जनश्चार्धमात्रकम् ॥</p>
<p>දීර්ඝ</p>	<p>මාත්‍රා දෙකක පමණ කාලයක් තුළ උච්චාරණය වන අකුරු දීර්ඝ නම් වේ. ඒවා 09 කි.</p> <p>आ ई ऊ ऋ लृ ए ऐ ओ औ</p>	
<p>ඡ්‍රේත</p>	<p>ඡ්‍රේත ලියා පෙන්වීමට නොහැකි ය. මාත්‍රා දෙකකට වඩා වැඩි කාලයක් තුළ උච්චාරණය වන අකුරු ය. දුර සිටින අයෙකුට අඬ ගැසීමේ දී, ගායනයේ දී, හැඬීමේ දී හා විචාරයේ දී භාවිත වේ.</p>	
<p>සන්ධ්‍යාසාර</p>	<p>අක්ෂර දෙකක එකතුවෙන් සකස් වන අකුරු මෙහෙයින් හැඳින්වේ.</p> <p>अ + इ = ए अ + ए = ऐ अ + उ = ओ अ + औ = औ अवर्ण + इवर्ण = ए</p>	<p>ए ऐ ओ औ सन्ध्यक्षराणि ।</p>
<p>නාමිණි</p>	<p>ස්වර අක්ෂරමාලාවේ අ,ආ දෙක හැර අනෙක් සියලු ම ස්වර අනාමිණි ලෙස හඳුන්වයි.</p> <p>इ > यू उ > वृ ऋ > रृ लृ > लृ</p>	<p>अवर्जा नामिनः ।</p>
<p>අනාමිණි</p>	<p>ස්වර අක්ෂරමාලාවේ අ,ආ අනාමිණි වේ.</p>	
<p>සමානාසාර</p>	<p>अ इ उ ऋ लृ යන අකුරු පහ සමානාසාර වේ.</p>	<p>अ इ उ ऋ लृ समानाः ।</p>

୧୩	ए ओ अर् अल् ङन ण्णर ननर ୧୩ नमि वी.	अरेदो नामिनो गुणाः ॥
୧୩	आ ऐ औ आर् आल् ङनण्णर षन ୧୩ नमि नर्नवै.	आरै औ वृद्धिः ।

व्यञ्जनप्रभेद

वर्गाक्षर	<p>ව්‍යක්ෂණාක්ෂරවල ක සිං ම දක්වා අකුරු විසි පහ වර්ගාක්ෂර / ස්පෂ්ටාක්ෂර යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. ක ඛ ග ඝ ඞ ඡ ඣ ඤ ඦ ට ඨ ඩ ණ ත ථ ද ධ න ප ෆ බ ම ම</p> <p>[“ कादयो मावसानाः स्पर्शाः / कुचुटुतुपुवर्गाः ”]</p>
अन्तःस्थ	<p>ව්‍යක්ෂණ ස්වභාවයන් ස්වර ස්වභාවයන් ඇති බැවින් මෙම අකුරු අන්තඃස්ථ යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. ය ව ර ල</p> <p>[“ यरलवा अन्तःस्थाः ”]</p>
ऊष्मन्	<p>ශබ්ද කරන විට උණුසුම් වායු ධාරාවක් පිටවන බැවින් මෙම අක්ෂර උෂ්මාක්ෂර නමින් හැඳින්වෙයි. ෂ ඝ ස හ</p> <p>[“ शषसहा ऊष्माणः ”]</p>
अनुस्वार	<p>බින්දුව අනුස්වාරය නමින් හැඳින්වෙයි. අං</p> <p>[“ वर्णाशिरो बिन्दुरनुस्वारः ”]</p>
विसर्ग	<p>විසර්ගය යනු විශේෂයෙන් පිට කිරීමයි. මෙම අකුර ශබ්ද කරන විට මුවින් වායුව විශේෂයෙන් පිටවෙයි. අ:</p> <p>[“ अः इति विसर्जनीयः ”]</p>
घोष	<p>මෙම අක්ෂරයන් උච්චාරණය කරන විට මහත් වූ ශබ්දයක් සහිත ව හඬ පිට වන බැවින් ඝෝෂාක්ෂර නමින් හැඳින්වෙයි.</p> <p>ग घ ङ ज झ ञ ढ ढ ण द ध न ब भ म य व र ल ह</p>
अनुनासिक	<p>වර්ගාක්ෂරවල අවසාන අකුරු පහ අනුනාසික නමින් හැඳින්වෙයි.</p> <p>ङ ञ ण न म</p> <p>[“ मुखनासिकाभ्यामुच्चार्यमानो वर्णानुनासिकः ”]</p>
अघोष	<p>මෙම අක්ෂරයන් උච්චාරණය කරන විට අඩු ශබ්දයක් සහිත ව හඬ පිට වන බැවින් අඝෝෂාක්ෂර නමින් හැඳින්වෙයි. මේවා ගණනින් 13කි.</p> <p>क ख च छ ट ठ त थ प फ श ष स</p>

අල්පප්‍රාභ	අක්‍ෂර උච්චාරණයේ දී අඩු වේගයෙන් හා අඩු ප්‍රාණයකින් හඬ හා වායු ධාරාව පිටවීමෙන් මෙම ශබ්ද උපදී. ක ග ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ
මහාප්‍රාභ	අක්‍ෂර උච්චාරණයේ දී වේගයෙන් හා වැඩි ප්‍රාණයකින් හඬ හා වායු ධාරාව පිටවීමෙන් මෙම ශබ්ද උපදී. ඛ ඝ ඞ ඟ ච ජ ඣ ඤ ඦ ට ඨ ඩ ධ ඳ ඹ
වර්ගාන්ත	වර්ගාක්‍ෂරවල අවසන් අක්‍ෂර පහ වර්ගාන්ත නම් වේ. ජ ඣ ඤ ඦ ට

නාගරී ඉලක්කම්

1	→	१	2	→	२
3	→	३	4	→	४
5	→	५	6	→	६
7	→	७	8	→	८
9	→	९	0	→	०

අභ්‍යාසය 03

1. පහත සංඛ්‍යා නාගරී ඉලක්කමෙන් ලියන්න.

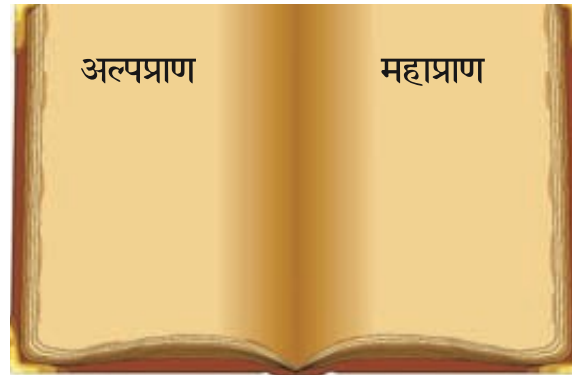
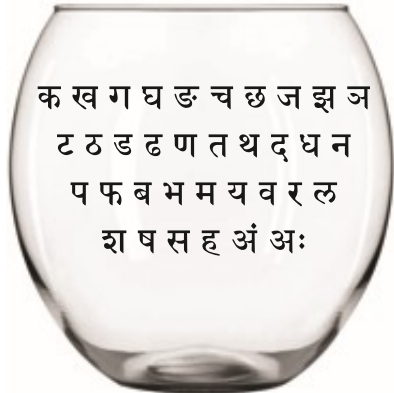
1. 1815   2. 1818   3. 1848   4. 1948   5. 1972

2. පහත නාගරී සංඛ්‍යා සාමාන්‍ය ඉලක්කමෙන් ලියන්න.

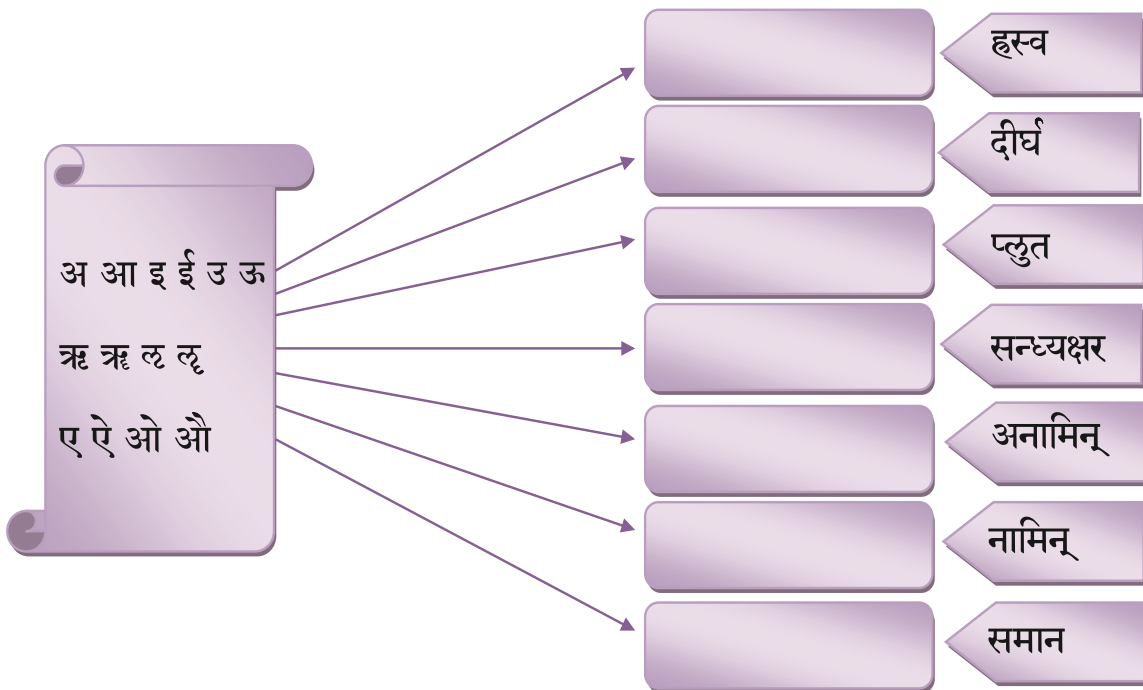
1. ෧෯෫෫   2. ෨෫෦෦   3. ෧෫෦෫   4. ෧෯෮෫   5. ෧෫෧෧ - ෧෫෧෧

ක්‍රියාකාරකම 1.1

- පහත දක්වා ඇති අක්ෂරවලින් අල්පප්‍රාණ අක්ෂර හා මහාප්‍රාණ අක්ෂර තෝරා ඉදිරියෙන් ඇති පොතෙහි නියමිත පිටුවල ලියන්න.

- සංස්කෘත ස්වර අක්ෂරමාලාව අධ්‍යයනයෙන් පහත දක්වා ඇති අක්ෂර නියමිත ස්ථානවල යොදන්න.

ක්‍රියාකාරකම 1.2

01. ඔබ ඉගෙන ගත් සංස්කෘත ස්වර අක්ෂරමාලාව ආශ්‍රයෙන් පහත සඳහන් වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ස්වර						
හ්‍රස්ව	දීර්ඝ	ගුණ	වාද්ධි	අනාමිත්	සන්ධ්‍යක්ෂර	සමාන

02. පහත දක්වා ඇති ව්‍යංජන අක්ෂර ඔබ ඉගෙනගත් පරිදි ප්‍රභේදවලට වෙන් කරන්න.

क ख ग
 घ ङ च छ ज
 झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द
 ध न प फ ब भ म य व र ल
 श ष स ह
 अं   अः

වර්ගාකාර	අන්ත:ස්ථ	උෂ්මන්	අනුස්ථාවය	විසර්ගය	සෝෂ	අසෝෂ	අනුනාසික

03. පහත සඳහන් සූත්‍රවලට ගැලපෙන අකාර ඉදිරියෙන් ලියන්න.

ए ऐ ओ औ सन्ध्यक्षराणि	
अवर्जा नामिनः	
कुचुटुतुपुवर्गाः	
अ इ उ ऋ लृ समानाः	
यरलवा अन्तःस्थाः	
शषसहा ऊष्माणः	
वर्णाशिरो बिन्दुरनुस्वारः	
अः इति विसर्जनीयः	
मुखनासिकाभ्यामुच्चार्यमानो वर्णानुनासिकः	

वर्णमालागीतम् ।

कमलं विकसति सुन्दरसरसी
क ख ग घ ङ ॥
चटकः गायति चिच् चिच् गीतम्
च छ ज झ ञ ॥
टण् टण् नादं करोति घण्टा
ट ठ ड ढ ण ॥
तरुवर शाखाः हरिताः हरिताः
त थ द ध न ॥
पश्यत पश्यत - लघु लघु मत्स्यान्
प फ ब भ म ॥
यत्र तत्र रे चित्रपतङ्गाः
य र ल व ॥
शशकशावको धावति कूजति
श ष स ह ॥
पठन्तु सर्वे - वदन्तु सर्वे
क च ट त प ॥
क ख ग घ ङ - च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण - त थ द ध न
प फ ब भ म
य र ल व - श ष स ह
पठन्तु सर्वे - वदन्तु सर्वे
क च ट त प
कण्ठे कण्ठे सदैव भवतु वर्णानां माला ।
मालं धृत्वा गायामः रे लल् लल् लल् ला ॥

अङ्गारः शतधौतेन मलिनत्वं न मुञ्चति ।

අඹගාර: ශතධෞතේන මලිනත්වං න මුඤ්චති
සියවරක් සේදුවක් අගුරු සුදු නොවේ.

अर्घो घटो घोषमुपैति नूनम् ।

අර්ධෝ ඝටෝ ඝෝෂමුපේති නූනම්
නොපිරුණ කළය නිතර හඬ නගයි.